

EPSILON

visible solutions

3.B.2 Energiemanagement

Actieplan (programma)

&

4.A.2 Kwaliteitsmanagementplan

Inventarisatie

Opgesteld door	Revisiedatum en - nr		Goedgekeurd	
Eurocon	05 dec 2011	R00	Frank Machiels, Operations Manager	
Kurt Vanhemel	10 dec. 2014	R01	Frank Machiels, Operations Manager	
Kurt Vanhemel	13 jul. 2015	R02	Frank Machiels, Operations Manager	
Kurt Vanhemel	30 aug. 2016	R03	Dirk Gorré, Afgevaardigd bestuurder	
Kurt Vanhemel	05 dec. 2017	R04	Dirk Gorré, Afgevaardigd bestuurder	

Inhoud

INLEIDING	4
OPZET VAN HET ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPLAN (PROGRAMMA)	6
RICHTLIJNEN VOLGENS DE EN 16001	6
EISEN VANUIT DE PRESTATIELADDER.....	6
ACTUALISERING ENERGIEMANAGEMENT PROGRAMMA	6
COMMUNICATIE.....	6
DOCUMENTATIE EN DOCUMENTBEHEER.....	7
CO ₂ -TEAM OVERLEG	7
<i>Agenda CO₂-team overleg</i>	7
PLAN	8
ANALYSE VAN HET ENERGIEVERBRUIK	8
ANALYSE VAN REDUCTIEKANSEN.....	9
VASTSTELLEN VAN REDUCTIEDOELSTELLINGEN.....	9
DO	10
BEPALEN VAN DE REDUCTIEMAATREGELN	10
UITVOEREN VAN DE REDUCTIEMAATREGELN	10
TRAJECT	10
CHECK	11
METEN - HUIDIG ENERGIEVERBRUIK VASTSTELLEN.....	11
EVALUEREN – EFFECTIVITEIT EN CORRIGERENDE MAATREGELN.....	11
INTERNE AUDIT	11
<i>De procedure</i>	11
ZELFEVALUATIE	12
ACT	12
EVALUATIE VAN HET ENERGIEMANAGEMENT	12
MAATREGELN – STRUCTUREEL EN CORRECTIEF	12
STRUCTURELE MAATREGELN	12
CORRECTIEVE MAATREGELN.....	13
BIJLAGE I: STROOMSCHEMA ENERGIEMANAGEMENTPROGRAMMA	14
BIJLAGE II: TRAJECTDOSSIER REDUCTIEMAATREGEL	14

Inrichting energiemangement actieplan (programma)

Inleiding

EPSiLON werd in 1991 opgericht en was oorspronkelijk een producent van signs en displays. In 2001 werd het productgamma uitgebreid met publicitaire- en niet publicitaire schuilhuisjes en allerhande straatmeubilair.

Mede dankzij een modern productieapparaat, goed opgeleide medewerkers en de opgedane ervaring in ontwikkeling, productie en plaatsing van aluminiumsystemen is EPSiLON de afgelopen 20 jaar uitgegroeid tot een gedegen speler op de markt. Van een productiebedrijf met de nadruk op louter serieproductie van standaard producten, is EPSiLON geëvolueerd tot een leverancier die garant staat voor een professionele totaalaanpak van een project. Dit vertaalt zich in ontwikkeling van producten die perfect aansluiten op de behoeften van de klant. Vervolgens vindt de productie, waarbij kwaliteit nauwgezet in het oog wordt gehouden, in eigen huis plaats. EPSiLON beschikt tevens over mensen, kennis en middelen om producten te installeren.

EPSiLON heeft de voorbije jaren, dankzij een team van productontwerpers- en ingenieurs, inkoop-, verkoop- projectmanagers en gemotiveerde productiemedewerkers, talrijke gevarieerde en veeleisende projecten tot een goed einde gebracht.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, afgekort MVO, is iets dat bij EPSiLON in de genen zit, het bewustzijn is pas later gekomen. Onder directie en medewerkers bestaat de intrinsieke motivatie om iets te betekenen voor de maatschappij op een verantwoorde wijze. Bij de bouw van het nieuwe pand in 2004-2005 is gebruik gemaakt van duurzaam beton in plaats van zware en vervuilende stalen constructies. Het beton is onder andere temperatuur werend. In 2009-2010 is voor het nieuwe pand in Bree gebruik gemaakt van een aantrekkelijke subsidie om zonnepanelen op het dak te laten plaatsen waardoor het pand voor 40% zelfvoorzienend is. Daarnaast zijn er op logistiek vlak een aantal keuzes gemaakt de afgelopen jaren waardoor de ecologische voetafdruk van EPSiLON aanzienlijk kleiner is geworden. De markt waarin EPSiLON opereert, is duurzaamheid al geruime tijd een essentieel criterium in de bedrijfsvoering. Naast de zonnepanelen is tevens geïnvesteerd in een industriële afzuiging waarbij gebruik wordt gemaakt van de lasdampen die na filtering worden gebruikt voor het verwarmen van de productieruimte. Ook is er na het in gebruik nemen van de lakkerij in 2015 een afzuiginstallatie geplaatst waarbij de vrijgekomen warmte van de ovens gerecupereerd wordt om de productieruimte te verwarmen. Al met al neemt EPSiLON dus haar maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De CO₂-prestatieladder is voor EPSiLON een logisch vervolg op de stappen die reeds gezet zijn. Mede doordat EPSiLON samen met andere partijen deelneemt aan openbare aanbestedingen ,zoals bvb van de NS, is het behalen van het certificaat 'CO₂ bewust' een interessant gegeven. Maar niet alleen het commerciële aspect is de driver achter het behalen van het certificaat, ook de wil om een structurele bijdrage te leveren aan een gezonder milieu speelt hierbij een grote rol.

Om de doelstellingen van EPSiLON op het gebied van CO₂-reductie te realiseren en te verduurzamen is het noodzakelijk om een managementprogramma in te richten waardoor continuïteit gewaarborgd kan worden.

05 december 2017

In dit document staat beschreven hoe EPSiLON wil waarborgen dat de doelstelling voor CO₂-emissie- en energieverbruik reductie wordt uitgevoerd. Het beschrijft verantwoordelijkheden en maatregelen om dit tot stand te brengen. Dit gebeurt volgens de methodiek zoals beschreven in het handboek CO₂-prestatieladder beschreven aspecten van de ISO16001 norm voor energimanagement. Daarnaast worden de daarin beschreven aspecten voor management van energie reductie ook toe op de emissie inventaris conform de ISO14064-1 norm. Dit resulteert in een energie- en emissie-managementsysteem.

Dirk Gorré
EPSiLON NV

Opzet van het Energiemanagement actieplan (programma)

Deze rapportage is opgesteld volgens de Europese Norm EN 16001. In deze norm worden richtlijnen beschreven om een energiemanagement programma op te stellen. Deze norm heeft als doel organisaties een ondersteunend document te bieden bij het opstellen van systemen en processen om tot energie reductie te komen.

Richtlijnen volgens de EN 16001

De norm EN 16001 is gebaseerd op de Deming Cyclus. Een algemeen bekend model voor continue verbetering van een organisatie. De Deming Cyclus (ook wel PDCA cyclus genoemd) bevat de volgende herhalende stappen: Plan, Do, Check, Act.

- Plan: De verandering vooruit plannen, proberen om te voorspellen en analyseren wat de resultaten zullen zijn;
- Do: Het plan uitvoeren in kleine stapjes onder gecontroleerde omstandigheden;
- Check: Bestuderen of het verwachte doel behaald is;
- Act: Evalueren van het resultaat en actie nemen om het gevolgde traject te standaardiseren of te verbeteren.

Verderop in dit document zijn bovenstaande stappen toegelicht. In "bijlage I" is het stroomschema te vinden dat schematisch weergeeft hoe de cyclus eruit ziet.

Eisen vanuit de prestatieladder

Om het CO₂-bewust certificaat te kunnen halen en behouden is er vanuit de CO₂-prestatieladder een aantal eisen gesteld met betrekking tot het realiseren van CO₂-reductie (invalshoek B):

- Het opstellen van een reductieprogramma waarin:
 - De reductiedoelstellingen worden uitgedrukt in absolute getallen of procenten ten opzichte van het basisjaar (referentiejaar).
 - De reductiedoelstellingen zijn onderschreven door het hoger management.
 - De energie- en reductiedoelstelling zijn gedocumenteerd, geïmplementeerd en gecommuniceerd met de medewerkers;
- Het opstellen van een energiemanagement actieplan (programma):
 - Dat volgens richtlijnen uit de EN 16001 (EN 50001 of hoger) wordt opgesteld;
 - Intern en extern wordt gecommuniceerd (onder andere via een apart ingerichte pagina op de website);
 - Het opstellen van een actuele energie-audit van het bedrijf;
 - In het managementoverleg worden de reductiedoelstellingen besproken en onderschreven;
 - In het managementoverleg wordt het energiemanagement actieplan besproken en onderschreven.

Actualisering energiemanagement programma

- Om ervoor te zorgen dat het energiemanagement actieplan (programma) actueel is en blijft zal de directie van EPSiLON deze jaarlijks beoordelen of deze nog geschikt, actueel en doeltreffend is.

Communicatie

Om het energiemanagementprogramma, inclusief de daaruit voortvloeiende reductiemaatregelen, effectief te laten zijn is communicatie van essentieel belang. De wijze waarop en de middelen waarmee EPSiLON intern en extern communiceert, is vastgelegd in het communicatieplan (onderdeel 3.C.2 van het portfolio).

Betrokkenheid vanuit de medewerkers is van essentieel belang om te slagen in het behalen van de reductiedoelstellingen. EPSILON hanteert al geruime tijd een beleid dat gericht is op milieuvriendelijkheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid, zonder dat dit breeduit wordt gecommuniceerd (zowel intern als extern). Bewust maken en bewust zijn van maatregelen ten aanzien van CO₂-reductie vormen om die reden inmiddels een belangrijk aspect in de communicatie van EPSILON inzake de reductiedoelstellingen. Medewerkers worden gestimuleerd mee te werken aan de reductiedoelstellingen onder andere door de mogelijkheid te bieden hen te laten komen met ideeën om de CO₂-uitstoot verder te reduceren. Het kan hier zowel gaan om kansen voor persoonlijke bijdrage als optimalisaties binnen het bedrijf.

Documentatie en documentbeheer

Documenten die voortvloeien uit het energiemangementprogramma worden digitaal bewaard. In ieder geval wordt vastgelegd in het trajectdossier welke maatregelen worden genomen en de bijbehorende informatie zoals vastgesteld in "bijlage II". De aangewezen verantwoordelijke persoon zorgt ervoor dat voor de betreffende maatregel de zaken worden vastgelegd. De uitvoerende verantwoordelijke houdt in de gaten dat het trajectdossier regelmatig wordt bijgewerkt.

CO₂-team overleg

Voor het CO₂-beleid is in het kader van de CO₂-prestatieladder dit energiemangementprogramma ingesteld. Om borging van dit beleid te garanderen is een CO₂-team overleg in het leven geroepen (maakt deel uit van de periodieke "parochieraad"). Aan dit periodiek overleg nemen de betrokken personen deel (dit kan variëren naar gelang het onderwerp dat besproken wordt). Op routeerbasis kunnen daarbij dus worden betrokken: administratief functionaris, inkoopfunctionaris, productief functionaris, communicatief functionaris, personeelsfunctionaris, kwaliteitsfunctionaris, productiemedewerkers.

Agenda CO₂-team overleg

Afhankelijk van het onderwerp dat besproken wordt tijdens het CO₂-team overleg komen in ieder geval de volgende onderwerpen tijdens de vergadering aan de orde:

- Monitoring uitstoot
- Voortgang reductiedoelstellingen
- Voortgang plan van aanpak (reductiemaatregelen)
- Communicatie intern
- Communicatie extern

Plan

De eerste fase in het energiemangement actieplan (programma) is de analysefase 'Plan'. Voordat gestart kan worden met het opstellen van reductiedoelstellingen, is het noodzakelijk om vast te stellen wat de 'Organizational Boundary' is en de 'scope'. Op basis daarvan kan het energieverbruik worden geïnventariseerd om het vervolgens te analyseren. Vanuit deze gegevens wordt een analyse van reductiekansen opgesteld waarna de reductiedoelen bepaald worden voor de aankomende periode.

Analyse van het energieverbruik

EPSiLON is gevestigd te Bree (België) en verbruikt daar op de volgende manieren energie:

- Energieverbruik door het gebruik van elektriciteit en verwarming van het kantoorpand;
- Energieverbruik in de productiehal & lakkerij door het gebruik van machines, apparatuur en verwarming;
- Er vindt energieverbruik plaats middels het wagenpark van EPSiLON, bestaande uit bedrijfswagens, bestelwagens, vrachtwagens en heftrucks.

Het rapporteren van het energieverbruik gebeurt, volgens de eisen van de CO₂-prestatieladder, conform de ISO 14064-1 en het GHG protocol. Dit heeft tot gevolg dat de energieverbruikers onderverdeeld worden in 3 scopes:

Voor de emissie-inventaris is het noodzakelijk om gegevens te achterhalen op basis waarvan de analyse gedaan wordt. Het gaat dan bvb om tussentijdse meterstanden van de verschillende energieleveranciers, de kilometerstanden en liters brandstof. Halfjaarlijks worden deze gegevens verwerkt tot de emissie-inventaris. Op basis hiervan kunnen trends worden geanalyseerd met als doel gericht actie kunnen ondernemen bij het vaststellen en handhaven van de reductie van de CO₂-uitstoot.

Analyse van reductiekansen

EPSiLON heeft vanuit haar bestaansactiviteiten te maken met CO₂-uitstoot op verschillende vlakken, ten eerste energieverbruik zowel op kantoor als in de productiehal, ten tweede brandstofverbruik vanwege transport van de producten.

Voor het energieverbruik zijn reeds reductiemaatregelen genomen, zo voorziet de zonnepaneleninstallatie in +/- 40% van de elektriciteitsproductie en wordt de overige 60% van de benodigde energie geleverd in de vorm van groene stroom. De energie die teveel geproduceerd wordt, wordt opnieuw verkocht aan de stroomleverancier. Waardoor niet alleen EPSiLON kan profiteren van de groene stroom, maar ook een derde.

De reductiedoelstellingen zullen voornamelijk te vinden zijn in het bewustzijn van de medewerkers waardoor op kleine schaal reductiedoelstellingen kunnen worden behaald. , Energie reductiekansen kunnen door iedereen binnen EPSiLON worden aandragen (in overlegmomenten, of door dagdagelijkse communicatie met de medewerkers). Het is de taak van de directie en leidinggevenden (hiërarchische lijn) binnen EPSiLON om de medewerkers hierin te motiveren, inspireren en ondersteunen. De Kwaliteits-verantwoordelijke treedt op als de management vertegenwoordiger m.b.t het beheerssysteem van de CO₂ prestatieladder.

Vaststellen van reductiedoelstellingen

Reductiekansen leiden tot reductiedoelstellingen, dat is het uitgangspunt van het energiemanagementprogramma. Per reductiekans kan worden aangegeven wat de verwachte daadwerkelijke reductie is. In de directie zal worden vastgesteld welke reductiekansen worden opgepakt, mede met het oog op de balans tussen kosten, baten en haalbaarheid. Hieraan zullen de reductiedoelstellingen worden gekoppeld.

Do

In de tweede fase, de 'Do'-fase is het van belang dat de plannen ten aanzien van de reductiedoelstellingen in de praktijk worden gebracht. De doelstellingen worden vertaald in maatregelen die intern gecommuniceerd dienen te worden.

Bepalen van de reductiemaatregelen

Om de bepaalde reductiedoelstellingen te behalen zullen er binnen EPSiLON maatregelen getroffen moeten worden. Afhankelijk van de vastgestelde doelstellingen zullen passende maatregelen getroffen worden om het doel te halen.

Uitvoeren van de reductiemaatregelen

Het besluit om de reductiemaatregelen uit te voeren wordt genomen door de directie in het directieoverleg. De genomen besluiten worden genotuleerd en gedocumenteerd. Per maatregel wordt een verantwoordelijk persoon aangewezen. Deze persoon begeleidt de uitvoering en zorgt voor een actieve betrekking van de medewerkers binnen EPSiLON. Betrokkenheid vanuit de werkvloer is belangrijk voor de kans van slagen van de gekozen maatregel ten opzichte van de reductiedoelstelling.

Traject

Voor de uitvoering van een maatregel is een vast traject dat gevolgd wordt. Per maatregel wordt een aantal zaken vastgelegd, zie ook bijlage II (kan ook opgevolgd worden via een "actieplan"):

- Startdatum uitvoering;
- Verwachte einddatum;
- Verantwoordelijke persoon;
- Betrokken personen;
- Aanpak;
- Activiteiten;
- Planning;
- Hulpmiddelen;
- Kosten.

Wanneer tijdens de uitvoering blijkt dat de aanpak aangepast moet worden zal dit in overleg met de verantwoordelijke worden bepaald, hiervan wordt de directie op de hoogte gesteld.

Check

Na uitvoering is het zaak om te meten en te evalueren of de gekozen maatregel effect heeft met het oog op de reductiedoelstelling. Dit wordt gedaan in de derde fase, de 'Check'-fase. In het geval dat er afwijkingen zijn geconstateerd, dient te worden geïnventariseerd waar deze afwijking door veroorzaakt wordt en wat gedaan kan worden om alsnog tot het gewenste resultaat te komen.

Metten - Huidig energieverbruik vaststellen

EPSiLON meet haar energieverbruik en bijbehorende CO₂-uitstoot elk half jaar en rapporteert hier over. Het energieverbruik wordt bepaald volgens de verstrekte gegevens van de energieleverancier (zoals facturen en jaaropgaven).

Evalueren – Effectiviteit en corrigerende maatregelen

Naast meten staat ook evalueren in deze fase centraal. Om vast te kunnen stellen of de reductiedoelstellingen gehaald zijn is het noodzakelijk om het huidig verbruik te vergelijken met het verwachte gebruik dat resultaat zou moeten zijn van de genomen maatregelen. Bij een negatief resultaat, de reductie wordt niet gehaald, zal gekeken worden naar de mogelijke oorzaken en alternatieve maatregelen. Inzicht in het verbruik en het opstellen van halfjaarrapportages zal EPSiLON helpen om de reductiedoelstellingen te behalen.

In het geval dat genomen maatregelen niet resulteren in de verwachte reductie en er daarmee geen sprake is van een effectieve maatregel, zal gekeken worden naar corrigerende maatregelen zodat in de toekomst de voorgenomen reductie wel behaald kan worden.

Voortgang ten aanzien van de maatregelen worden vastgelegd in het trajectdossier (kan ook opgevolgd worden via een actieplan) bij de betreffende maatregel.

Interne Audit

Binnen EPSiLON wordt (minimaal) jaarlijks een interne audit uitgevoerd voor de CO₂-prestatieladder. De systematiek bestaat uit het controleren van het energiemangement actieplan (programma) door na te gaan of de in het energiemangement actieplan (programma) beschreven activiteiten daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Om het energiemangement actieplan (programma) te toetsen op werking en doeltreffendheid wordt dit meegenomen in de jaarlijkse interne audit. Tijdens interne audits wordt gecontroleerd of het energiemangementprogramma in praktijk wordt gebracht en of bijbehorende documenten nog up-to-date zijn. Omdat continue verbetering een belangrijke doelstelling is van EPSiLON, wordt de audit tevens benut om verbetermaatregelen vast te stellen. De interne audit wordt dusdanig georganiseerd zodat er steeds een onafhankelijke beoordeling kan plaatsvinden (vermijden controle "eigen werk")

De procedure

De kwaliteitsverantwoordelijke is verantwoordelijk voor het beheer en de implementatie van deze procedure.

1. Vermits er, zoals aangegeven in het CO₂ prestatieladder handboek, jaarlijks (minimaal) één audit zal plaatsvinden (tenzij er door omstandigheden extra audits nodig zijn) en vermits de scope van de interne audit de hele organisatie bereikt heeft het opstellen van een auditkalender geen toegevoegde waarde.
2. De interne audits worden dusdanig georganiseerd zodat er steeds een onafhankelijke beoordeling kan plaatsvinden (geen controle "eigen werk") en in lijn met 6.1.1.1. van het handboek). Naast de beoordeling van het energiemangementprogramma wordt nagegaan of datgene wat op papier staat overeen komt met de praktijk. Bevindingen worden door de verantwoordelijke vastgelegd op het interne auditformulier. (vaststellingen, eventuele corrigerende maatregelen, verbeterpunten met het oog op continu verbeteren)
3. De eventuele corrigerende maatregelen worden opgevolgd a.h.v. het auditformulier of een algemeen actieplan.
4. De resultaten van de interne audits worden voorgelegd aan de directie en vormen belangrijke input voor de directiebeoordeling en de continue verbetering.

Zelfevaluatie

Ook zal de verantwoordelijke voor de CO₂ –prestatieladder binnen het bedrijf, jaarlijks ter voorbereiding van de ladderbeoordeling, een zelfevaluatie uitvoeren. Op deze manier wordt er geëvalueerd of er voldaan wordt aan de (algemene) eisen van het handboek.

Act

De laatste fase van de PDCA-cyclus is de 'Act'-fase. In deze fase wordt het geheel van actieplan, doelstellingen en maatregelen geëvalueerd en wordt gekeken naar de behaalde resultaten. Fouten worden gesignaleerd en teruggekoppeld naar de betrokkenen. In de 'Do'-fase is voor de reductiemaatregelen een trajectdossier aangemaakt waarin onder andere ook is vastgelegd hoe de betreffende maatregel geëvalueerd wordt. Resultaten van deze evaluatie worden eveneens vastgelegd in dit dossier.

Evaluatie van het energiemangement

Het evalueren van de reductiemaatregelen is niet het enige dat in de PDCA-cyclus meegenomen dient te worden. Ook het energiemangement actieplan (programma) zelf wordt geëvalueerd op effectiviteit.

Bij het bepalen van de effectiviteit van het energiemangementprogramma wordt gekeken naar:

- Worden de reductiedoelstellingen gerealiseerd?
- Hoe verloopt het uitvoeren van de maatregelen?
- Zijn er nieuwe reductiekansen?
- Is het energiemangementprogramma nog actueel?
- Draagt het energiemangementprogramma bij aan betrokkenheid van de medewerkers?
- Hoe verloopt de communicatie?

Indien uit de evaluatie blijkt dat het energiemangementprogramma moet worden aangepast, zal dit in een nieuwe versie worden gedaan, voorzien van datum. Wijzigingen mogen slechts door de voor het CO₂-bewustbeleid verantwoordelijke persoon worden doorgevoerd (Kwaliteitsverantwoordelijke). Tevens zal richting de medewerkers moeten worden gecommuniceerd dat er een nieuwe versie van het energiemangement (actieplan) programma is uitgebracht.

De effectiviteit van het energiemangementprogramma zal worden verwerkt in de directieverklaring ten aanzien van het certificaat voor de CO₂-Prestatieladder, onderdeel van de emissie-inventaris.

Maatregelen – structureel en correctief

Structurele maatregelen

De volgende structurele acties dienen te worden uitgevoerd in het kader van dit energie- en emissie-managementsysteem

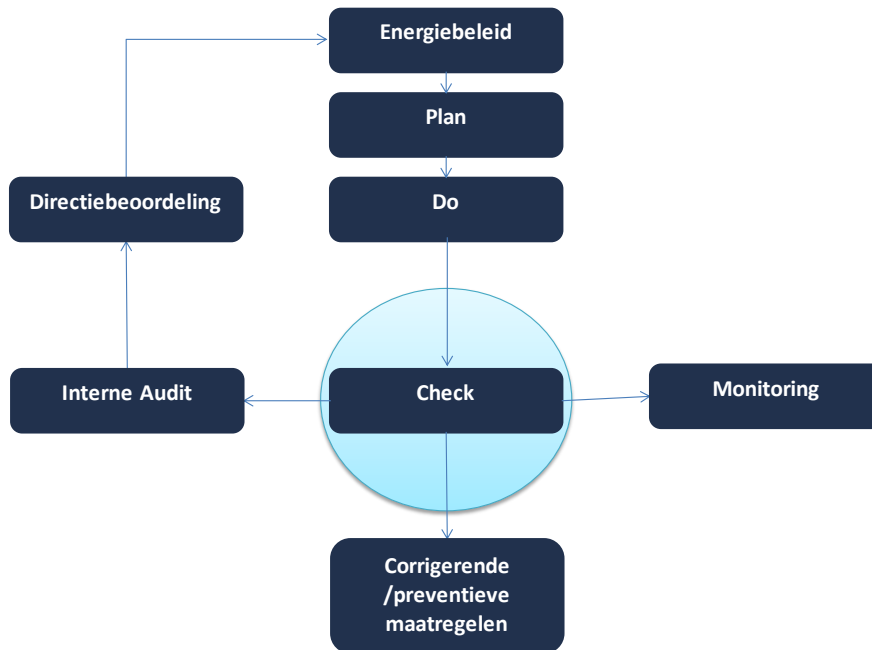
- structureel inventariseren van data en het opstellen van de emissie inventaris (halfjaarlijks);
- genereren van data van het energieverbruik, opstellen energie audit verslag (halfjaarlijks);
- structureel rapporteren over de stand van zaken ten opzichte van de CO₂-reductie doelstelling (2x per jaar).

Correctieve maatregelen

In het geval dat blijkt dat de in de CO₂-reductie doelstelling omschreven doelstelling in gevaar komt dienen de volgende acties te worden overwogen:

- Evaluatie van de CO₂-reductie doelstelling, is deze realistisch;
- Heroverwegen kansen tot energie- en dus CO₂-reductie zoals opgesteld in het reductiemaatregelenregister;
- Bespreken van relevante aspecten in managementoverleg tussen eerder genoemde verantwoordelijken.

Bijlage I: stroomschema energiemangementprogramma

Bijlage II: trajectdossier reductiemaatregel

Traject	Maatregel 1	Maatregel 2	Maatregel 3
• Startdatum uitvoering			
• Verwachte einddatum			
• Verantwoordelijke persoon			
• Betrokken personen			
• Aanpak			
• Activiteiten			
• Hulpmiddelen			
• Kosten			